

LÄNSSTYRELSEN
Västerbottens län
Länsantikvarien

BESLUT

1984-03-26

11.392-2093-83

Byrådirektör
G Johansson

Byggnadsminnesförklaring av Norrfors herrgård på fastigheten
Norrfors 6:22 i Umeå socken och kommun, Västerbottens län
(4 bilagor)

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Norrfors herrgård på rubricerade fastighet, som tillhör Er, har väckts den 28 november 1983.

Byggnadsnämnden har avgivit yttrande i ärendet den 16 januari 1984 och därvid tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen. Även riksantikvarieämbetet har under hand tillstyrkt.

Dödsboet har i skrivelse den 4 januari 1984 godkänt föreslagna skyddsföreskrifter gällande byggnadens exteriör.

Norrfors herrgård ligger vid Umeälven, strax nedströms kraftverksdammen i Norrfors. Byggnaden var ursprungligen förvaltarbostad till Norrfors nya finbladiga sågverk, anlagt 1844. Enligt Allmänna brandförsäkringsverkets handlingar var herrgården uppförd år 1846. Med sin sexdelade plan, sitt brutna avvalmade papp-tak och klassicistiska former - framför allt i den fint arbetade portalen - an knyter den till byggnadssättet i länets mindre herrgårdar och herremansbostäder från 1800-talets förra hälft, t ex bruksherrgården i Sävar och förvaltarbostaden i Baggböle.

./.

Norrfors herrgård, vars utseende framgår närmare av bifogad beskrivning, har en oförändrad exteriörutformning från 1846. Även i det inre finns rumsindelning och inredningsdetaljer från den äldsta perioden i byggnadens historia. Interiören visar emellertid så svåra tekniska skador att en byggnadsminnesförklaring här ej är aktuell. Den generella regeln om varsamhet bör gälla vid framtida ombyggnad.

Herrgårdsbyggnaden står sedan länge outnyttjad, men skyddas nu genom nytt tak. Området kring byggnaden med rester av sågverksdammen och andra anläggningar, allt inbäddat i rik grönska, är en kulturhistorisk miljö som sedan länge vårdas genom kulturminnesvårdens försorg. Något särskilt skyddsområde kring herrgården har därför inte upptagits i byggnadsminnesbeslutet. Inte heller ingår flygelbyggnaden eller logen med storkässjan.

Norrfors herrgård bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märklig.

Postadress
901 86 UMEÅ

Gatuadress
Storgatan 71 B

Telefon
090-10 70 00

Postgiro
3 51 94-0

1984-03-26

11.392-2093-83

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen (SFS 1960:690, senaste lydelse 1976:440) Norrfors herrgård på fastigheten Norrfors 6:22 i Umeå socken och kommun för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

Skyddade delar

- Byggnaden får inte rivas eller flyttas.
- Byggnaden får inte till det yttre byggas om eller förändras.

Underhåll

- Förekommande vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Samråd skall ske med länsstyrelsen.

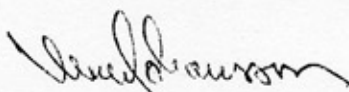
Länsstyrelsen kan ge tillstånd till ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter, om det måste ske för att byggnaden skall vara till nytta eller om eljest särskilda skäl föreligger.

Länsstyrelsen erinrar vidare om bestämmelsen i 50 § byggnadsstadgan att det åligger fastighetsägaren att underhålla sina byggnader.

Enligt 14 § tredje stycket lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart, även om det överklagas.

./. Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga.

I detta ärende har länsstyrelsens styrelse beslutat.

Sven Johansson

Märt Saarn

Bilagor

Byggnadsbeskrivning (bil 1)
Situationsplan (" 2)
Fotografier (" 3)
Besvärshänvisning (" 4)

Kopia till

byggnadsnämnden, rek
riksantikvarieämbetet och statens historiska museer för
ev överklagande (3 ex), delgivningskvitto
Västerbottens museum
kulturnämnden
planenheten
länsantikvarien
kamrarrätten i Sundsvall för lagakraftbevis
inskrivningsmyndigheten, rek (efter laga kraft)
fastighetsregistermyndigheten, rek (efter laga kraft)
riksantikvarieämbetet, byggnadsminnesregistret (efter laga
kraft)
Västerbottens museum (efter laga kraft)
handlingarna + besvärshänvisning

1984-03-26

11.392-2093-83

Norrfors herrgård, huvudbyggnad på fastigheten Norrfors 6:22,
Umeå kommun

Bakgrund

Norrfors herrgård vid Umeälven var ursprungligen förvaltarbostad till det nya sågverket i Norrfors, anlagt på 1840-talet av handlanden R Meuller i Umeå. Sågverkets historia redovisas i Västerbottens museums inventeringsrapport för Norrfors 1982. Av intresse är att sågverket redan 1850 gick över i Baggböleföretagets ägo. Driften vid Norrfors såg lades ner redan 1870. Herrgården ingick i ett markområde som på slutet av 1880-talet köptes tillbaka till hemmanet nr 6 i Norrfors. Efter ytterligare ägobyten återgick gården 1926 än en gång till detta stamhemman.

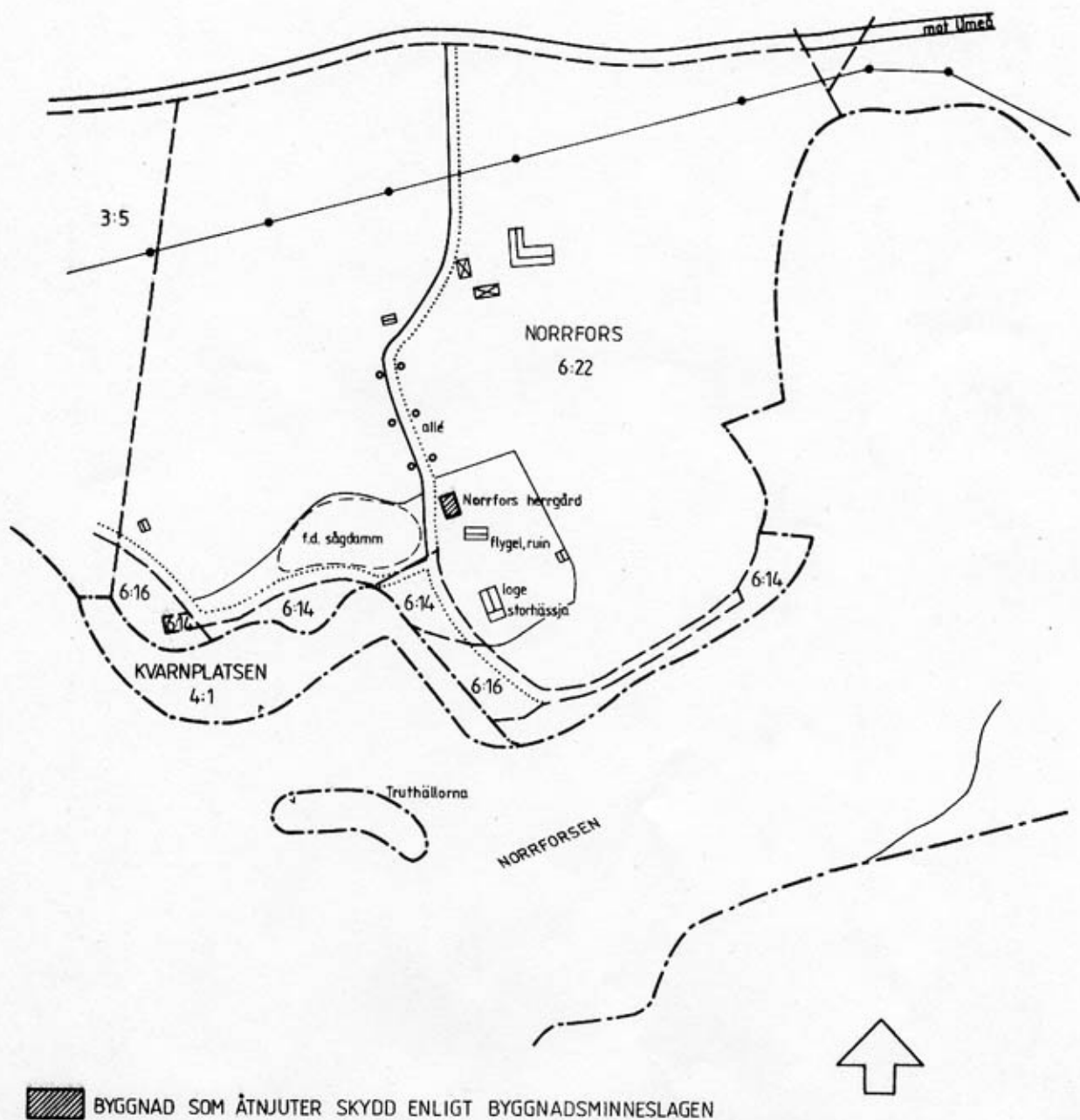
Beskrivning (se även fotografier)

Huvudbyggnaden, från år 1846, är uppförd i 1½ våning med sexdelad plan. Huset är timrat och vilar på stensockel. Fasaderna är inklädda med gulmålad stående spontad panel. Knutskoningen i brun-ockra har fått en pilasterliknande utformning. Fönstren i bottenvåningen är sexdelade krysspöfönster med profilerade överstycken. Bågarna är målade i engelskt rött. Entrén som har en spegelförsedd pardörr försedd med överljus, omges av en klassicistisk portal med doriska, kannelerade halvkolonner, vilande på postament och uppbärande en fronton. Taket är brutet med avvalmade gavelspetsar och nyligen täckt med pappshingel. Under den rikt profilerade taklisten löper en rad låga vindsfönster.

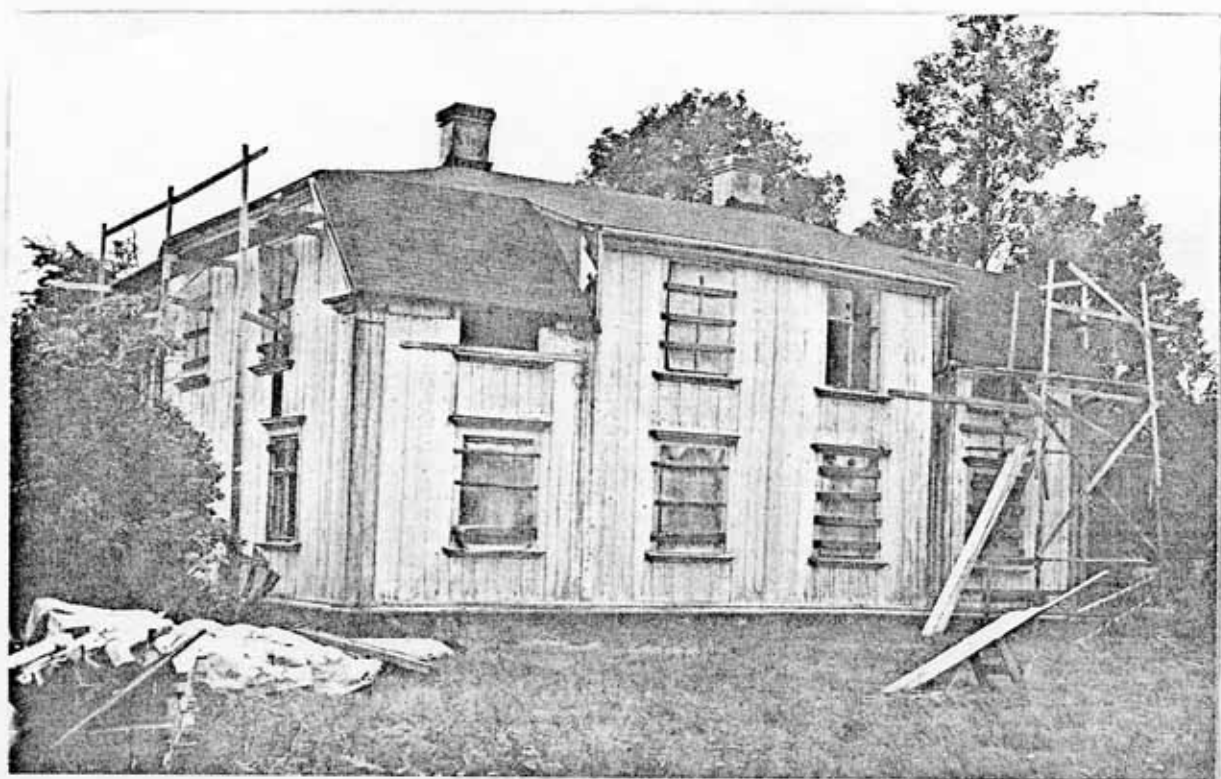
Byggnaden ligger på en udde som bildas av älvens krökning. Från gården har man utsikt över älven åt två håll.

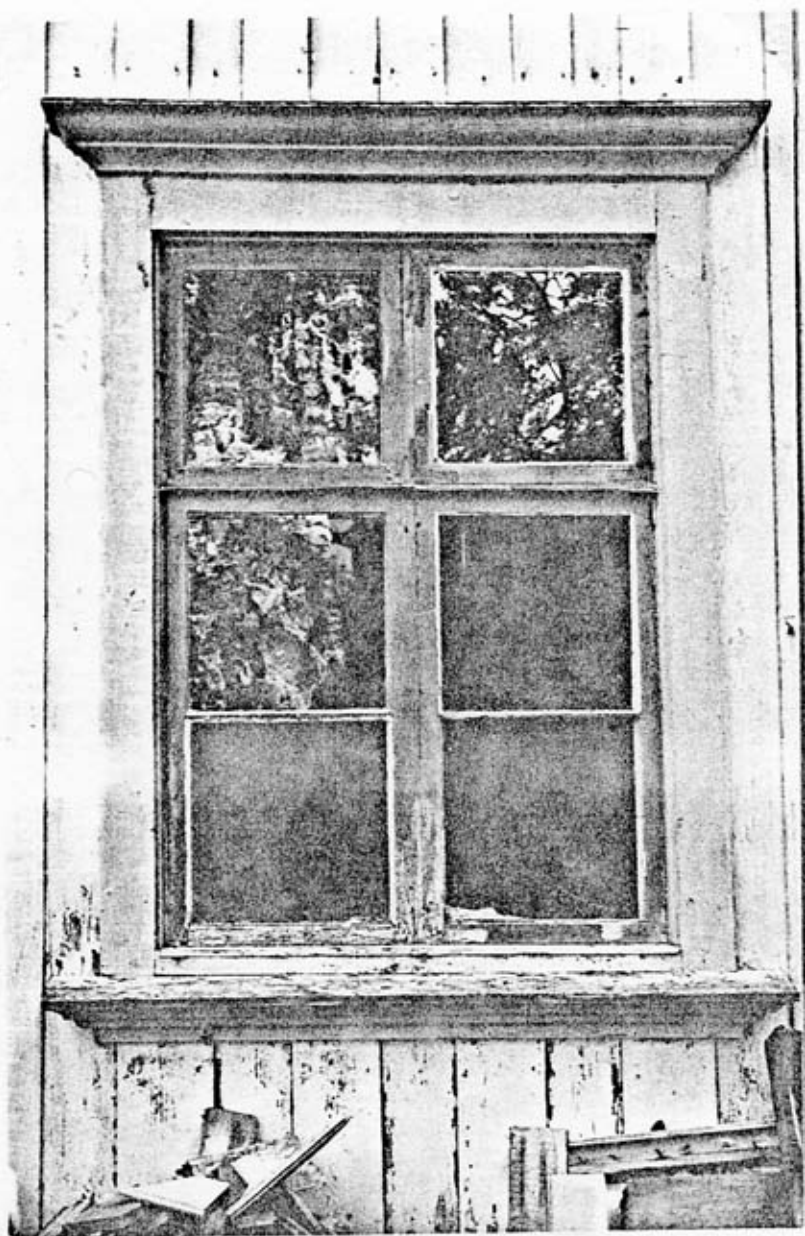
Den gamla sågdammen norr om huset märks nu bara som en fördjupning i marken. Till gården hör en starkt förfallen flygelbyggnad från 1798 (ombyggd 1836) samt en loge med en storhässja vid ena gaveln. Flygein måste troligen rivas, men den senare kan förhoppningsvis renoveras.

BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV NORRFORS HERRGÅRD PÅ FASTIGHETEN NORRFORS 6:22, UMEÅ KOMMUN, VÄSTERBOTTENS LÄN

11.392-2093-83

11.392-2093-83

